

MME UKPEP-ŊKPỌ JESUS KE ABAŊA SABBATH YE MME MBUME EFEN

Matthew 12:1-50

QYQHỌ UKPEP-ŊKPỌ 42

Eke Mkparawa

IKỌ IBUOT: “Ti usen Sabbath, nyuñ nim enye ke edisana” (Exodus 20:8).

Se Ikponde Ikan

“Edi mbom ke nyom, idige uwa,” ekedi se Jesus ekesiyomde ndinam aŋwaŋa mme Pharisee. Mmọ ekesitañ idem ke mme edinam emi mmọ ekesinamde ke edu ukpono Abasi. Mme uwa emi mmọ ekewade ke Itie-ukpono Abasi, ediwot ediwak ufene nte eketemede Moses ke Ibet, ekedi akpan ŋkpọ ọnọ mmọ akan ndiñwam mme ubuene, ndifon ido ye mbon ukut ye ndidomo ndiñwam mme anam idiok ndinyene erinyaña.

Abasi ọkọnọ uyo ete ewa uwa enyuñ enọ enọ koro “eriduok iyip miduhe, eridahado inyuñ iduhe” (Se Mme Hebrew 9:19-22). Mmọ ekedi mbiet Jesus Emi ekenyenede ndidi ndiduok Iyip Esie man enyaña owo. Edi mme Pharisee emi esaña ebe ke mme erinam ukpono Abasi ke ini esit mmọ ekeyohode ye idiok-ŋkpọ.

Jesus ikadaha obufa ukpep-ŋkpọ idi. Isaiah, etiñ ntiñ-nnim ikọ, ama etiñ ke ediwak isua emi ekebede mbemiso ini emi, abaña Abasi ndise mmọ emi etuakde ibuot enọ Enye ke utọ ido oro ke ndek. Ke mmọ ekekopde uyo Abasi, Enye ama enem esit ke edinem utebe emi okotode itie uwa emi ekefopde mme enọ oro; ke ini mmọ ekenamde idiok-ŋkpọ, Jehovah ọdọhọ ete, “Uwak uwa mbufo ọfon mi nso? Mmọyuhọ edifop uwa okukim, ye ikpọñ edisehe unam; iyip enañ, ye eke ndito erọñ, ye eke okpo eboto inyuñ inemke mi esit. . . Ukpọñ mi asasua mbufo ọfiọñ mbufo, ye ini esop mbufo: mmọ emekabare edobi mi; mmobiom mmọ tutu mkpa mba” (Isaiah 1:11-14).

Emi edi ukem Abasi emi eketiñde ikọ ke ima ọnọ Nditọ Israel: “nyenyuñ nda mbufo nnim ke ikot mi, nnyuñ ndi Abasi mbufo” (Exodus 6:7); ŋko, “Jehovah Abasi fọ ama emek fi ete edi ata ikot imọ, akan kpukpru mme idut emi edude ke iso ererimbot” (Deuteronomy 7:6). Abasi ama ikot Esie ndien Enye onyuñ oyom mmọ ema Enye. Ini kiet ekededi emi mmọ enamde ŋkpọ enọ Enye ke ofuri esit mmọ, enyuñ emade Enye ekan ŋkpọ ekededi ke ererimbot, Enye aŋwaña ekese edidiọñ ọnọ mmọ; edi ke ini mmọ ekponode Enye ke ŋkpok inua mmọ, edi esit mmọ ọkpọñ Enye anyan ebiet, Enye ọdọñ afanikọñ ọnọ mmọ. Nnyin ikemeke ndidori enyin ndibọ eridiọñ Abasi edieke nnyin idomode ndifuk idiok-ŋkpọ ke uwem nnyin,. Jesus okut idiok-ŋkpọ oro, okot owo oro anam idiok onyuñ ọdọhọ ete “ukpọñ eke anamde idiok eyekpa” (Ezekiel 18:20).

Mme Scribe ye mme Pharisee ema etim ekpep Ikọ Abasi enyuñ ekeme ndikot mbaña kpukpru ubierikpe emi Abasi ekesidọñde ọnọ mme owo ke ini mmọ enamde idiok; edi mmọ idaha ifiok inọ idem mmọ. Mmọ eka iso efuk mme idiok-ŋkpọ mmọ. Jesus ọsọsọp asua ọnọ mmọ okot mmọ “udi eke eyetde ndom, eke eyede ndise edem-edem, edi ke esit-esit eyohode ye mme ọkpọ mme akpa-mkpa” Ediwak ini nnyin ikop ọkpọsọñ nsua nnọ Esie: “eyedidiok ọnọ mbufo, mme Scribe ye mme Pharisee, mbon **mbubik**.” Enye etiñ ọnọ mmọ ete mmọ ekpe oyohọ ubak duop; mmọ ebọñ anyan akam; mmọ ewa uwa; edi mmọ etre ndinam “ikpọ ŋkpọ ibet, ikpe, ye mbom, ye mbuotidem.” Ke ini Paul ekewetde ọnọ mbon Rome, enye ọkọdọhọ ete, “Ima inamke mbọhiduñ idiok; ntem ima edi erinim ibet mma” (Nwed Mbon Rome 13:10). Edieke mme Pharisee ekpekenyenede ima Abasi ke esit mmọ nte akpakanade enyene, mmọ ekpekenim Ibet oyohọ-oyohọ. “Ima edi erinim ibet mma.” Edieke nnyin imade Abasi ke ofuri esit, ukpọñ, ekikere ye odudu nnyin, ye mbọhọ iduñ nnyin nte idem nnyin, nnyin idinamke baba ŋkpọ kiet emi Ibet etemede nnyin ete ikunam.

Jesus akananam itiñke ikọ uyat-uyat ntre inọ mme anam idiok ke mibohoke mbon mbubik. Enye ekedi ndinyaña mme anam-idiok; Enye edi ufan mme idiok owo. Mme Jew ekeket ndudue enọ Enye ete, “Owo emi adadara mme idiok owo, onyuñ adia ŋkpọ ye mmọ” (Luke 15:2), “Sese, owo udia ye ama mmin, ufan mme publican ye mme idiok owo” (Matthew 11:19). Ke otu mme idiok owo emi, Jesus ama okut mme owo emi ekoyomde erinyaña ye mmọ emi ekenyime ndiyarare nnyuñ ŋkabare esit ŋkpọñ mme idiok-ŋkpọ mmọ.

Ndikpono Sabbath

Nnyin imokut ite ke ediwak mme utibe edikok udọñọ emi Jesus ekesinamde ekedi ke Sabbath. Ekeme ndidi ke Enye ikemekke usen oro saña-saña inim ndinam nti utom, edi mme utom emi Enye ekesinamde ke Sabbath ekesida utok edi, enyuñ esiwet enye enim ke ntak oro. Ke akpanikọ Jesus ama esiwut mbon udọñọ ye mbuñọ ye nnan ima ye mbom koro ima edi erinim Ibet mma. Jesus ama obup mbon mbubik oro mme mmọ ikpenyañake erọñ mmọ isio ke obube edieke enye ọkpọduode oduk obube ke Sabbath. Ke akpanikọ, mmọ ekpenyaña. Edi nte

owo isoñke urua ikan erōñ? Nte ikedighe akpan ñkpō ndikōk mbuñō oro? Ke ido nte mme Pharisee ekenamde, owo ekeme ndikere ete mmō ekebat erōñ ke nsōñ urua ekan owo mbuñō. Nte emekeme ndikut nte mmō emi efiakde edem ekpōñ ima emi Abasi okoyomde mmō enyene ke esit mmō?

Jesus ye mbet Esie ekesaña ebe iñwañ ibokpot usen Sabbath kiet enyuñ ekop biōñ. Ibet Moses ikokotke emi inō edieke owo adiake ñkpō ke iñwañ owo efen ke ini biōñ ọdōñde enye. Edi koro Jesus ye mbet Esie ekewak ibokpot oro ke etak ke Sabbath, mme Jew etōñō ntak esuk uyo ete ke mmō ebiat Ibet. Ekeme ndidi ke Jesus ama akpa mba ke mmō ndika iso mbiom Enye ikpe, edi Enye ama odomo ndinam añaña mmō ntak emi Enye mikeduehe ke edinam emi enye akanamde. Enye ọkọdọhọ ete, mme oku esiwot ufene, emi edide edinam utom ke Sabbath, edi koro ekedi utom edu ukpono ke Itie Ukpono Abasi, mmō eda oro ke edinen. Ekebọp Itie ukpono Abasi ndikpono Abasi, ke ntre Eyen Abasi okpon akan Itie ukpono Abasi. Ndien edieke Jesus akayakde mbet Esie eta ibokpot ke iñwañ ke Sabbath, oro ikedighe idiok-ñkpō.

Ke ini Abasi, ke anamde ererimbot ama, ọduokde odudu ke ọyọhọ usen itiaba onyuñ ọdiōñde enye, ikonhọ nditọ Israel usen emi ndinim kaña tutu ewet ibet, ndien edinim ọyọhọ usen itiaba nte Sabbath ke eriti erifak mmō esio ke ufin (Deuteronomy 5:15). Jesus ama ọsōñō etiñ owut ete ke nditọ Abasi enyene ndinim kpukpru ibet eken emi enode ke Mbet duop edi akananam Enye itōñke ntak inō ewuhọ ndinim Sabbath.

Mme anditiene-Christ enim akpa usen ke urua ke Usen Ọbōñ. Ema ewut emi mbukpōñ mbukpōñ ke Akani Ediom. Ke Leviticus 23:9-12 ke ekut mme ntọt ke abaña erinọ “akpa mfri;” ndien nnyin ikut ite ekenọ enọ emi ke “edem usen Sabbath” (ufañ 11). Paul ke ọwọrọ etop ibuat ñwed esie ke eriset ke mkpa ọnọ nnyin se enọ emi edide: “Edi ke akpanikọ ema enam Christ eset ke mkpa, nte akpa mbuñwum ke otu mmō emi edede idap” (1 Ñwed Corinth 15:20). Ke ntre Jesus Christ ke eriset ke mkpa Esie akabade edi uyọhọ enọ akpa mfri. Enye ekeset ke mkpa ke edem usen Sabbath nte ekemde ye ini enọ oro.

“Akpa usen urua” ekedi usen emi Jesus ekesetde; ekedi usen emi Enye okowutde mbet Esie idem ediwak ini ke ini mmō ema ekesobo ọtọ kiet. Ekedi usen emi Edisana Spirit ekedidorode mmō ke idem ke ubet enyōñ, ini emi ufok Abasi Christ akasihade. Ekedi usen emi ntōñ ufok Abasi ekenimde tōñō ke isua 100 (Ke ini Christ ama akakpa) tutu isua 324, nte kpukpru mme ete etiñde tōñō ke Ignatius tutu osim Eusebius, emi abiatde se edohode ete ke owo ikesinimke Usen Ọbōñ tutu mbon ufok-Abasi Catholic edinim ke ediwak isua ema ekebe tōñō nte ekesiak ufok Abasi mme anditiene-Christ.

Nso ke nnyin inyene ndinam ndikpono Usen Ọbōñ? Jesus inohọ nnyin ewuhọ nditre ndidomo ikañ mme nditre nditem udia ke Usen Ọbōñ; Enye itiñke inọ nnyin ite nnyin inyeneke ndisaña isañ mbe itiat kiet ye ibio emi ekedide isañ usen Sabbath ke idak akani ibet. Abasi oyom nnyin isin ndinọ idem nnyin inemesit inyuñ inam utom Esie (Se Isaiah 58:13, 14). Edieke nnyin inyenede ndisaña itiat aba ye duop ñkenim ederi, Jesus onyime oro; edi nnyin inyeneke ndibiat Sunday ke ndika isañ inemesit nnyin mme ndisaña anyan usuñ isañ ñkan nte ekpedide. Edieke nnyin imade Abasi, nnyin iyeda usen oro inam utom Esie, inyuñ inam suk mme ñkpō eke ikpenyenede ndinam. Nnyin inyene ndidia udia ke Usen Ọbōñ man inyene odudu ndinam utom Abasi, edi nnyin idikpōñke utom Esie man inyene mme ikpō udia mme mboho efen. Nnyin iyedep mme ñkpō nnyin ke ufot urua inyuñ ibeñe idem nnyin nte ekemde ke utit urua man oto do ikeme ndidori ekikere nnyin ke Jesus ke usen Esie nnyuñ ntual ibuat nnọ Enye.

Ima ibebem iso itiñ ite ke ini nnyin imade owo, nnyin iyom ndinam ñkpō nnọ enye. Edieke nnyin imade Jesus, ata akpan ñkpō ke uwem nnyin edi ndinam uduak Esie. Ima oro ke esit nnyin anam ima usen Esie inyuñ iyak odudu nnyin inọ ndisuan eti etop erinyaña ukpōñ. Ndusuk owo ekeme ndibọ akamba okuk utom ke ndinam utom ke Usen Ọbōñ, edi nte ekpeda okuk edomo ye ima emi imade Abasi? Nte erinyaña ukpōñ owo kiet ikanke ekom-urua erōñ?

Ndinam Uduak Esie

Anie ke Jesus ada nte Esie? “Koro owo ekededi eke anamde se Ete Mi emi odude ke heaven amade, enye edi eyen-eka Mi eren ye eyen-eka Mi añaña, ye eka Mi.” “Edi kpukpru owo eke edarade Enye, Enye ọnọ mmō unen ndikabare ndi nditọ Abasi, kpa mmō emi ebuotde idem ke enyiñ Esie” (John 1:12). Ndien se, se Paul, isuñ-utom eketiñde abaña edidiōñ nditọ Abasi; “Edi edieke nnyin idide nditọ, imonyuñ inyene udeme ke se enimde enọ nditọ; imenyene udeme ke se Abasi onimde; imasaña ye Christ inyene udeme: koro ana nte nnyin ima ikut ndutuhọ ye Enye, iyenyuñ ida ubōñ ye Enye” (Ñwed Mbon Rome 8:17). Nte emekeme ndikere utọ utibe inyene eke nnyin inyenede ndikere nditọ Abasi. Edi nnyin inyene ndinyene ima Abasi oro ke esit nnyin man idi nditọ Esie. “Edi ema mme asua mbufo, enyuñ enam ufōn enọ mmō, enyuñ ebuot ekudori-enyin ndifiak mbọ; ndien utip mbufo eyekpon: mbufo eyenyuñ edi nditọ Andikoñ-ñkañ” (Luke 6:35).

MME MBUME

- 1 Ewe usen ke urua edi Sabbath Mme anditiene-Christ, nsinyuñ idi ntak emi nnyin inimde enye?
- 2 Siak mme nsio-nsio usuñ emi owo mikponoke Sabbath.
- 3 Ikeme didie ndifiok mme owo edi anditiene-Christ?
- 4 Nso ebuana ke Jesus ọdọhọ ete ke Imọ imenyene ye mmọ eke enamde uduak Esie.
- 5 Nso ke Samuel eketiñ ọnọ Saul ete ke okpon akan uwa.